

Öga för öga

Israels just nu frenetiskt pågående tvåfronts krig mot islamiska fundamentalister i Libanon och Gaza är en sorglig påminnelse om att vissa negativa principer är seglivade. Öga för öga, tand för tand gäller alltså i Mellanöstern. Detsamma är ju fallet i Irak. I bakgrunden finns också krassare skäl. Så länge världsekonomin är beroende av regionens enorma oljetillgångar har stormakterna och internationella finansiärer intresse av att bevaka sina positioner och vid behov välja sida i dessa sammandrabbningar.

Detta förklarar bäst varför Förenta staterna visar så stort tålamod med Israel. Israel har som bekant inflytelserika lobbyister i Washington, men deras ord skulle väga mycket mindre om inte amerikanerna behövde åtminstone en säker bundsförvant i Mellanöstern.

Mera förundran väcker Israels häftiga reaktion på kamporganisationerna Hamas och Hizbollahs kidnappningar av några av dess soldater. Varför reagerar man just nu med sådan enorm intensitet? Detta är inte första gången som sådana kidnappningar sker sedan Israels reträtt från Libanon för drygt fem år sedan.

Experterna pekar på två skäl. För det första har Hizbollah-soldaterna med stöd från Iran och uppenbarligen också från Syrien byggt upp ett skrämmande stort förråd av missiler och raketer i Libanon. Dessa vapendepåer vill Israel nu eliminera. För det andra är Israels civile premiärminister Ehud Olmert av inrikespolitiska skäl pressad att visa att han i likhet med sina två föregångare, som båda var före detta generaler, kan ta till hårdhandskarna om så behövs.

Det är lätt att räkna ut att Olmerts lösning snarast förvärrar krisen och gör det allt svårare att rycka kontrahenterna ur den besinningslösa hämndspiralen. Det är motbjudande att tänka i dessa banor, men tyvärr är det inte givet att det finns en positiv lösning på hela eländet. FN och stormakterna måste naturligtvis av moraliska skäl hålla fast vid tron på att en hållbar fred alltså är möjlig. Men detta skulle kräva ett antal underverk, vilket inte är särdeles troligt.

Det finns en lång lista på förklaringar till varför judarna och araberna efter över 1000 år av tämligen fredlig samexistens hamnade i luven på varandra. En grundläggande orsak till den utdragna krisen är att staten Israel uppstod under mycket olyckliga former. Ovan nämndes redan kampen om oljetillgångarna. Därtill kommer en ofta bortglömd faktor, världsreligionernas standardisering, som har drivits fram av en allt effektivare spridning av de heliga skrifterna och en allt mer rigid tolkning av deras budskap.

Läskunnighet, utbildning och tillgång till massmedier beskrivs ofta som ett konstruktivt botemedel mot ingrodade fördomar och usla samhällsförhållanden. I Mellanöstern har dessa tillgångar ofta haft en motsatt effekt – i synnerhet efter att satellitkanalerna och internet har gjort blodbadet till ett globalt skådespel i realtid. Nu om någonsin skulle världen vara betjänt av ett starkt och enat EU, som kunde spela en nyckelroll i lösningen av diverse konflikter i Mellanöstern.

Henrik Meinander, Hufvudstadsbladet (HBL) 27.7.2006